

نقد ساختاری روایت در داستان‌های ادبیات مقاومت ایران

با تأکید بر داستان‌های طوفانی دیگر در راه است، بیوتن، باغ بلور و من قاتل پسر تان هستم

دکتر عبدالله حسن‌زاده میرعلی
علی ششتمدی

سرشناسه	: حسن‌زاده میرعلی، عبدالله، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: نقد ساختاری روایت در داستان‌های ادبیات مقاومت ایران با تأکید بر داستان‌های طوفانی دیگر در راه است.../ عبدالله حسن‌زاده میرعلی، علی ششتمدی.
مشخصات نشر	: تهران: راه کمال، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۰ص.
شابک	: 978-964-2542-91-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه : ص. ۱۱۰.
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- داستان -- تاریخ و نقد
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- ادبیات و جنگ
موضوع	: داستان‌های فارسی -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد
شناسه افزوده	: ششتمدی، علی، ۱۳۶۶ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ ۷ IR۳۸۶۹/ح
رده بندی دیویی	: ۳/۶۲۰۹۵۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۰۷۱۳۵۹

نقد ساختارک روایت در داستان‌های ادبیات مقاومت ایران

مولف: عبدالله حسن‌زاده میرعلی، علی ششتمدی

ناشر: راه کمال

تیراژ: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۲

بهاء: ۷۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۴۲-۹۱-۸

تلفن: ۶۶۴۰۶۴۷۷

۱۱	پیش‌گفتار.....
۱۳	فصل اول: درآمدی بر داستان‌های ادبیات مقاومت ایران.....
۱۵	۱-۱- مقدمه.....
۱۷	۲-۱- داستان مقاومت.....
۲۰	۳-۱- ویژگی‌های داستان مقاومت در ایران.....
۲۵	۴-۱- چگونه داستان‌های مقاومت را نقد کنیم؟.....
۲۷	فصل دوم: نقد ساختاری طرح روایی در داستان.....
۲۹	۱-۲- مقدمه.....
۳۱	۲-۲- تعریف روایت.....
۳۵	۳-۲- ساختار روایت.....
۳۸	۴-۲- عناصر روایت.....
۴۰	۵-۲- طرح روایی در داستان.....
۴۲	۶-۲- ساختمان روایت، مبنای ارزش‌ه‌ری در داستان.....
۴۷	فصل سوم: نقد ساختاری روایت در چهار داستان.....
۴۹	۱-۳- داستان طوفان دیگری در راه است.....
۵۰	۱-۱-۳- خلاصه‌ی روایت.....
۵۱	۲-۱-۳- آغاز.....
۵۲	۳-۱-۳- ناپایداری و تعلیق.....
۵۳	۴-۱-۳- گسترش و پرداخت.....
۵۳	۵-۱-۳- نقطه‌ی اوج.....
۵۴	۶-۱-۳- گره‌گشایی و پایان بندی.....
۵۵	۷-۱-۳- زاویه‌ی دید.....

۵۶	۸-۱-۳ راوی
۵۷	۹-۱-۳ ضرب آهنگ
۵۷	۱۰-۱-۳ لایه‌های داستان
۵۹	۱۱-۱-۳ شخصیت‌ها و موقعیت‌ها
۶۲	۱۲-۱-۳ عنوان داستان
۶۳	۱۳-۱-۳ جمع‌بندی، تحلیل و نقد
۶۴	۲-۲-۳ داستان بیوتن
۶۴	۱-۲-۳ خلاصه‌ی روایت
۶۵	۲-۲-۳ آغاز
۶۶	۳-۲-۳ ناپایداری و گسترش
۷۰	۴-۲-۳ تعلیق
۷۰	۵-۲-۳ نقطه‌ی اوج
۷۱	۶-۲-۳ گره‌گشایی و پایان بندی
۷۲	۷-۲-۳ زاویه‌ی دید و راوی
۷۳	۸-۲-۳ لایه‌های داستان
۷۴	۹-۲-۳ شخصیت‌ها
۷۷	۱۰-۲-۳ عنوان رمان
۷۹	۱۱-۲-۳ مقایسه‌ی ساختار روایت
۸۲	۱۲-۲-۳ جمع‌بندی، تحلیل و نقد
۸۴	۳-۳ داستان باغ بلور
۸۴	۱-۳-۳ خلاصه‌ی روایت
۸۵	۲-۳-۳ آغاز
۸۶	۳-۳-۳ ناپایداری، گسترش و تعلیق
۸۷	۴-۳-۳ نقطه‌ی اوج
۸۷	۵-۳-۳ گره‌گشایی

۸۸	۶-۳-۳- پایان بندی
۸۹	۷-۳-۳- زاویه ی دید
۹۰	۸-۳-۳- راوی
۹۰	۹-۳-۳- ضرب آهنگ
۹۱	۱۰-۳-۳- لایه های داستان
۹۲	۱۱-۳-۳- شخصیت ها و موقعیت ها
۹۷	۱۲-۳-۳- عنوان رمان
۹۷	۱۳-۳-۳- داستان و سبک ادبی
۹۸	۱۴-۳-۳- جمع بندی، تحلیل و نقد
۱۰۰	۴-۳- داستان من قاتل پسران هستم
۱۰۰	۱-۴-۳- خلاصه ی روایت
۱۰۰	۲-۴-۳- آغاز
۱۰۱	۳-۴-۳- ناپایداری، گسترش و تعلیق
۱۰۲	۴-۴-۳- نقطه ی اوج
۱۰۲	۵-۴-۳- گره گشایی
۱۰۲	۶-۴-۳- پایان بندی
۱۰۳	۷-۴-۳- زاویه ی دید و راوی
۱۰۴	۸-۴-۳- ضرب آهنگ
۱۰۴	۹-۴-۳- لایه های داستان
۱۰۶	۱۰-۴-۳- شخصیت ها
۱۰۶	۱۱-۴-۳- عنوان داستان
۱۰۷	۱۲-۴-۳- جمع بندی، تحلیل و نقد
۱۰۸	۵-۳- سخن پایانی
۱۱۰	منابع و مأخذ

پیش‌گفتار

در چند سال اخیر، مبحث «ادبیات مقاومت» به عنوان یک موضوع جدید در ادبیات مطرح شده و مورد توجه قرار گرفته است. هتا پیش از این در مورد ادبیات مقاومت تحقیقات و پژوهش‌های کمی انجام می‌شد، اما چندی است که تحقیقات در این بخش شکل علمی به خود گرفته و سعی دارد این بخش مهم و خاص ادبیات را واکاوی نماید. تعاریف مختلفی از این حیطه‌ی ادبی ارائه شده که بررسی جامع و مانع بودن آن‌ها خود مجالی طولانی و مفصل می‌طلبد، اما آنچه از مجموع این تعاریف بر می‌آید، این نکته است که ادبیات مقاومت زبان ملت‌های مظلوم و مقاوم در برابر ظلم است؛ ظلمی که به شکل استبداد و استعمار جلوه‌گر می‌شود. این ادبیات به مفاهیم عالی انسانی همچون آزادی، پایداری، انسان‌دوستی، همدلی، خداپرستی، عشق به وطن، استقلال و ... می‌پردازد.

در ادبیات فارسی نیز بر اثر انقلاب‌ها و مقاومت‌های تاریخی مردم، نویسندگان و شاعران آثاری خلق نموده‌اند که در حیطه‌ی ادبیات پایداری و مقاومت قرار می‌گیرد؛ از جمله در تاریخ معاصر و در اثر دو واقعه‌ی کلان تاریخی یعنی انقلاب اسلامی و هشت سال دفاع مقدس. مقاومت در ایران همراه با تفکرات مذهبی مردم بوده و از این حیث ویژگی منحصر به فردی نسبت به مقاومت دیگر ملل دارد. در نتیجه ادبیات حاصل از این تحولات تمیز به مضامین فکری، مذهب و فرهنگ مردم این سرزمین آراسته است. گفتنی است آثار هنری بسیاری با درون‌مایه‌ی این دو واقعه خلق شده‌اند و به تحلیل و بازنمایی زوایای مختلف آن‌ها پرداخته‌اند. قالب‌های مختلف هنری و به خصوص ادبی، هر کدام بر اساس ساختار و مقتضیات خود واقعیات، ارزش‌ها و اندیشه‌های مقاومت را به تصویر کشیده‌اند. ادبیات هم به عنوان یک گستره‌ی مهم از هنر، دارای زیرمجموعه‌هایی است که تحت تأثیر جلوه‌های مقاومت قرار گرفته‌است. به همین دلیل می‌توان ادبیات پایداری را هم به زیرشاخه‌های ادبی مانند: شعر، ادبیات داستانی، ادبیات کودک، ادبیات عامه و ... تقسیم کرد. در این میان ادبیات داستانی به دلیل ارتباط عمیق آن با واقعیت و عینیت، هم‌چنین به دلیل بازنمایی تفکرات و لایه‌های اجتماعی-سیاسی یک ملت، دارای اهمیت خاصی و قابل اعتنا است. در کتاب حاضر چهار داستان که در دهه‌های مختلف ادبیات مقاومت ایران خلق شده‌اند، مورد بررسی قرار گرفته‌است. این داستان‌ها در زمان انتشار و بعد از آن تأثیر به‌سزایی در ادبیات داستانی ایران داشته‌اند و هر کدام از زاویه و بعدی متمایز، به دو مقوله‌ی دفاع مقدس و انقلاب اسلامی نگریسته‌اند. در این کتاب، این داستان‌ها با نقد ساختاری روایت مورد تحلیل قرار گرفته‌اند تا نگاه جهانی، ادبیات آن‌ها را بررسی کند. با توجه به این چهار داستان - که ساختار آن‌ها بارها مورد تقلید و بازسازی قرار گرفته است - نگاهی دوباره‌ی داستان‌های مقاومت ایران مطرح شده که به عنوان اولین گام‌ها در راه تحلیل ادبیات داستانی پایداری ایران، با نگاهی نسبی همراه است و در واقع یک فرضیه‌ی قابل تأمل می‌باشد. امید آن که پژوهش حاضر مورد قبول استادان، پژوهشگران و خوانندگان عزیز قرار گیرد و از آن جایی که هیچ گلی بی‌خار نیست، ما را در رفع نقایص این کتاب یاری فرمایند.

در پایان از آقای مهدی احمدی لفرکی که ویرایش علمی کتاب را بر عهده داشتند، تقدیر و تشکر می‌نمایم.

و من الله التوفیق

عبدالله حسن‌زاده میرعلی و علی ششتمدی - زمستان ۱۳۹۱